

„Primorec“ izhaja vsakih štirinajst dni kot priloga „Soči“ brezplačno; drugače stane po pošti ali na dom pošiljan za celo leto 80 kr.; za tuje države več poštini stroški. „Soča“ z „Gosp. Listom“ in „Primorcem“ stane na leto 4 gld. 40 kr. — Uredništvo in upravnništvo je v Tržni ulici (Mercato) 12, II.

Primorec

Domači oglasi sprejemajo se le iz narodnih krogov. Plačujejo se: za šesterostopno petivrstno enkrat 5 kr., dvakrat 9 kr., trikrat 12 kr., večkrat po pogodbi. Vsa plačila vrše se naprej. — Posamične številke se prodajajo po 2 kr. — Rokopisi se ne vračajo.

Goriške novice.

Goriški župan. — Dne 7. junija je bil izvoljen županom goriškega mesta dr. Carlo Venuti, čegar oče je bil iz Karnije, mati pa trda Slovenka iz Kanala. Da je stari Venuti z bogatel v Gorici, se ima zahvaliti v prvi vrsti Slovincem. Da je dr. Venuti postal župan goriškega mesta, se ima torej zahvaliti Slovincem. — Vendar mi Slovenci na Goriškem nismo imeli doslej še nikakega uzroka, da bi mogli biti le količkaj zadovoljni s tem možem: bil je vedno naš odločen nasprotnik. Vendar je Venuti potrjen! V sredo je došla v Gorico ta „prevesela“ vest; naši italianissimi, ki so dva meseca živeli v strahu, so zopet na konju. Z vso pravico! „Eco dell'Alpi Giulia“, znani irredentovski in veleizdajski list, kakoršnega nima noben narod, ves plamtí za dr. Venutija. — Na s Slovencev gotovo ne bo glava bolela od tega, kar se bo zanapaprej godilo v mestni hiši goriški, kajti kar vlada seje, to naj bo sama žela. Da bi jej mi Slovenci tako kmalu šli na led, ni pričakovati; dokler je na Primorskem sedanji vladni sistem, ki je slabši od Pretisovega, ostanemo nevtralni.

Slavnostno umeščenje novega župana bo jutri. Kdo vé, ali se Rinaldini potegne takó za goriške Slovence, kakor se je potezal Hein za ljubljanske Nemce?

Odlikovanje. — Presv. cesar je podelil bivšemu goriškemu županu dr. Jos. Mauroviču viteški križec železne krone III. vrste za zasluge, katere si je pridobil v teku večletnega županovanja v Gorici.

Kaj je zaslužil pa za nezasluge, katerih je veliko več nego zaslug?

25-letnica predsednika kmetijske družbe visokor. g. Franca grofa Coroninija bo meseca marca 1895. Nekateri udje so sprožili misel, da bi mu o tej priliki poklonili veliko sliko na kateri naj bi bili upodobljeni vsi pridelki dežele — od krompirja do grozdja in oljke.

Pohvala. — Predsedništvo višjega deželnega sodišča v Trstu je zahvalilo g. Ant. Jacobi-ja na njegovem nesebičnem prizadevanju in uspešnem poučevanju kaznjencev v goriškem zaporu in mu izreklo svoje popolno priznanje.

Veterani. — Predsedništvo goriškega veteranskega društva je brzojavno poslalo Njeg. Veličanstvu in Njeg. Visokosti nadvojvodi Albrehtu iskreno sožalje društva zaradi nesrečne smrti Njeg. ces. Vis. nadv. Viljema. Od presv. cesarja in nadv. Albrehta ste brzojavno došli zahvali za to sožalnico.

Poznali smo ga! — Bivši dolgoletni vodja laške kmetijske šole v Gorici prof. Giordano, ki uživa zdaj pokojnino iz deželnega zaloga, je imenovan kraljevskim komisarjem in nadzornikom za vse kmetijske šole v Italiji. In temu možu je bila izročena v varstvo avstrijska mladina!

Sožalje je izrekel visok. grof Franc Coronini v imenu svojega kluba načelniku združene levice grofu Kuhenburgu zaradi smrti poslanca Heilberga.

Iz Gorice pojde nekaj izletnikov v Postojno po Vipavski dolini, ker so železniške zveze povsem neugodne, enako tudi tržaški posebni vlak, ki nazaj grede ne bo imel

sploh nikake zveze z Gorico. Nekaj izletnikov pojde z železnico že na predvečer, drugi pa z jutranjim brzovlakom. — Iz Prvačine pojde tudi lepo število „Sokolov“ brez „perut“. Iz Ajdovščine in Vipave bo udeležba tudi odlična.

Kakó lažjejo! — Laški listi so pisarili, da v slovensko zabavišče (otroški vrt) v Ločniku je ob sklepu leta bilo le še 6 otrok. To je pač naših nasprotnikov srčna želja! V resnici je pa hodilo do konca 36 otrok.

Razsvetava v Gorici je čedalje slabša. Gospoda so začeli menda varčiti na vse strani pri kakovosti plina in pri uporabi. Plin je včasih takó slab, da slabše sveti nego navadna petroljka. — Prav nesmiselno je pa varčenje s plinom zvečer, kajti začeli so ugaševati vsako drugo svetilko že ob 10. uri, ko je še veliko ljudstva o večernem hladu po ulicah. Kje drugod naj bi raje varčili!

V Špljetu (Dalmacija) je vlada ustanovila c. kr. kemijsko-poljedelsko poskušališče po zgledu našega v Gorici. Vodja je postal g. Tomaž Fröhaufer, pristav na poskušališču v Gorici; drugi uradnik je g. Fr. Gvozdenović, ki je bil nekoliko časa v Gorici. — Gosp. Fröhaufer se je učil zadnje mesece hrvaškemu jeziku, sluteč, da ga bo potreboval.

Prodajanje rib po ulicah je v Gorici prepovedano, dokler se ne povrnejo hladnejši časi. — Ako takó zahteva zdravstveno stanje v mestu, menimo, bi se moralo tudi v okolici paziti na furlanske donašalce rib dvomljive vrednosti.

Imenovanja. — Vsled novega zakona je prišlo veliko okrajnih sodnikov v 7. plačni vrsto in dobilo naslov: c. kr. svetnik deželnega sodišča in predstojnik c. kr. okrajnemu sodišču. V naši deželi so bili takó povišani gg. Josip Milovčič v Tolminu, Henrik Diminich v Korminu in Karol Fiegl v Tržiču.

Dopolnilni volitvi za deželni zbor goriški iz skupine kmečkih občin v okraju okolice goriške in v veleposestvu zanimajo ne samo volilce nego tudi mnoge zunanje liste, kateri prinašajo o njih razne vesti, ki so večinom le izmišljene. Treba torej, da tudi mi svojo povemo, da se nam ne bo očitalo, da se premalo brigamo za stvari, ki so za našo deželo in posebe za naš narod slovenski na Goriškem velike važnosti. — V današnji številki objavili smo vabilo, s katerim se vabijo veleposestniki k shodu, da se dogovorijo o svojem kandidatu, ter drugo vabilo društva „Sloga“ k izrednemu običnemu zboru, ki naj bi se bavil z istima volitvama. Lepa misel naj bi se lepo izvršila s tem, da se volilci zjedinijo za svoja kandidata ter da jima složno dajo svoje glasove. — Kolikor smo mogli poizvedeti, imenuje se med volilci v kmečkih občinah kot kandidat preč. g. župnik Blaž Grča v Šempasu. Veleposestniki so imeli do zdaj kot svojega zastopnika doktorja iz Braniške doline; a zdi se, da naprej bi imeli rajši koga izmed sebe.

Izpod Krasa. — Bliža se čas, da bo treba voliti namesto odstopivših T. Čerina in dr. Lisjaka dva poslanca v deželni zbor goriški. To mi daje priliko, da Vam pišem par vrstic. V veleposestvu imeli smo kot svojega zastopnika doktorja zdravilstva. Vsa čast mu. Ali z ozirom na to, da imamo prav v tej volilni skupini še drugega zdravnika kot svojega zastopnika, bi menda ne škodovalo, ako bi si zdaj izvolili takega poslanca, ki plačuje in zemljo obdeluje kakor mi, to je katerega iz svoje srede. Če tudi bi imela ostati Braniška dolina v spomin na prejšnjega poslanca oni srečni kraj, ki nam bi morebiti dal poslanca, ako je kateri za to sposoben, vendar naj bi volili enkrat izmed sebe. Izvoljenec bo poslanec samo eno leto. Če ne bomo z njim zadovoljni, izberemo si k letu pa katerega drugega.

Javni plesi. — Pravijo, da se ljudem slabo godi. To ne more biti res, saj plešejo nedeljo za nedeljo po vsej okolici. Ako po malem računimo, stane vsak tak ples 1000 gld., a kolika je še škoda na duši in telesu?! Kdor more, naj zabranjuje javne ples!

Pri Sv. Luciji je pričel zopet kopati učeni g. dr. Marchesetti iz Trsta. Doslej je odkril nad okoli 3200 predzgodovinskih grobov. Letos je našel nekaj okraskov povsem nove vrste.

„**Lega Nazionale**“ je dobila novo podružnico v Fari pri Gradišču. — To bodi nam Slovincem v resen opomin, da tudi mi začnemo še vstrajneje delovati za družbo sv. C. in M.

Gosp. H. Volarič, učitelj v Devinu in znani slovenski skladatelj, je razveselil slovensko glasbeno občinstvo z desetimi delom svojih skladb pod naslovom „Slovenske pesmi“ za štiri moške glasove. Zložil in slavnemu pevskega društvu „Nabrežina“ udano poklonil H. Volarič. Op. 10. Cena 85 kr. s poštino vred.

To glasbeno delo je krasno natisnila tvrdka Eberle na Dunaju; obsega pa 13 moških zborov, ki se brez dvoma prikupijo pevskim društvom zaradi lahkote, občinstvu pa zaradi prijetne melodijoznosti. Zató naj bi pevska društva čim prej nakupila po nekaj izvodov teh skladb, da takó nadarjenega skladatelja vspodbudé k nadaljevanju. — Naročajo se: pri skladatelju v Devinu na Goriškem.

Z Vipavskega. — „Kdor ni čital predzadnje „Soče“, naj jo pogleda. Tam dobi novico, da je banka „Slavija“ darovala za „Slogine“ učne zavode 200 gld. Kaj nam dajo pa druge zavarovalnice?! Torej: Svoji k svojim! — Tem vrsticam je dal povod gospodič, katerega imé morebiti kdaj objavim“.

Zdravstveno stanje je vsled kolere v nevarnosti tudi v naših krajih. Laške delavce podé iz okuženih krajev, a ti drvé v trumah domov. Takó je nevarnost še večja, da kolero raztrosijo v naše kraje. Na goriškem kolodvoru so oblastnije že začele paziti na popotnike. — Sicer bi pa bilo prav, ako bi vlada prepovedala ali vsaj omejila laškim de-

lavcem vstop v Avstrijo, kakor je na shodu v Kobaridu omenjal preč. g. dekan Jurij Peternel.

V Podmelcu bodo imeli v nedeljo po velikem Šmarju 19. t. m. redko slavnost — blagoslovljenja novega križvega pota.

Naše učiteljice. — Zadnjič smo govorili o dveh g.čnah učiteljicah v Renčah, ki pridno širite ugled laščine med ljudstvom. Ali ste se od takrat kaj poboljšale, ne vemo. To pa nam je znano, da jedna gospica je bila prav huda na nas. — Na to ne preveselo novico smo dobili dopis iz Trsta, ki ostro prijema neko drugo učiteljico pod Čavnom. Dopisnik pravi, da je dobil izpod Čavna deklo, ki je popevala „Il canto del cucù“, kateri se je naučila od domače učiteljice: Dopisnik pravi, da je že 17 let v Trstu, a ne pozna te pesmi, njegovi otroci tudi ne, a učiteljice v Vipavski dolini jo širijo! — Ako ne bo konec takim pojavom, začnemo prijavljati imena in fakta!

Med Trstom in Oglejem mimo Gradeža bo najbrže že v kratkem vozil paznik društva „Stabilimento tecnico triestino“. To bo novi furlanski železnici precejšnja škoda, ker se zdaj nima veliko vožnje!

Požar. — V nedeljo okoli 5. popoldne nastal je ogenj v hlevu posestnika Ant. Klemše v Svinu pri Šmarjah. Zgoreli ste dve poslopji in veliko piče. Škode je okoli 1800 gld.; zavarovano je bilo pri „Fenixu“. Tudi sosednja poslopja so nekoliko poškodovana.

Devinci pozor! — „Corriere“ poroča, da „Lega ustanovi že septembra meseca v Devinu laško šolo. Pozor torej! Nikar ne dopustite si tolike sramote! Proč z „Lego“! Ako hoče pomagati svojim otrokom, naj jim pomaga, a vas naj pusti v miru!

Iz Divače in okolice smo prejeli že več prav ostrih dopisov proti tamošnjemu novemu vodju poštnega urada na kolodvoru. Mi smo se potem sami prepričali o istinosti teh dopisov, zato jih izročimo našim gg. poslancem, da storijo na merodajnem mestu potrebne korake. Da bo na slovenski zemlji uradoval nemški poštni uradnik, ki ne le nič ne zna slovenski, marveč kaže celó očitno svoje nasprotstvo do naroda, med katerim živi, tega ne bomo mirno gledali!

V Solkanu je v nedelje hitro popoldne utonil v Soči 16-letni Bašin. Prijel ga je krč in potem ga je še vrtinec požrl. Našli so ga precej daleč od kopaljšča. Mir njegovi duši!

V Renčah se je vršila volitev župana; izvoljen je bil z 12 glasovi proti 5 g. Rajmund Žnidarčič, brat vikarija č. g. Andreja Žnidarčiča. — Naj bi se pod njegovim županovanjem polegla vsa nasprotstva in vsi občinarji naj bi složno delovali na svoj dušni in telesni blagor. — V narodnem pogledu so Renče preveč omrtvele, nič veselega v tem pogledu se ne sliši od tamkaj. Na delo!

V Drežnici pri Kobaridu so se vršile občinske volitve, pri katerih je zmagala nova, dosedanjemu županu nasprotna stranka. O teh volitvah smo prejeli obširen dopis, a ga ne priobčimo, ker smo si postavili že davno to načelo. Prepričani smo, da je najbolje, ako se vsi možni dogodki pri raznih občinskih volitvah ne spravljajo v javnost, ker bi potem takih časnikarskih preprirov ne bilo nikdar konca, kajti vsakdo hoče imeti prav in pa zadnjo besedo. — Prejšnji župan je baje podal utok proti tem volitvam, dasi so se vršile pod nadzorstvom vladnega komisarja.

Na Žagi pri Bolcu prične 15. septembra košarska šola; do tje bodo že pripravljene potrebni prostori. — Stariši, ki hočejo svoje otroke izučiti v umetnem pletenju dragih koskov in pletenic, naj se pravočasno oglašajo. — Ta šola je za ves okraj važna pridobitev.

Za č. duhovske urade smo na lepem papirju priredili raznih tiskovin, kakor n. pr. račun, računski posnetek, izkazek kapit. obrestij, izkazek najemščine, dnevnik. Liber Bapt., Liber Matr., Liber def., Testimon. Stat. Lib., krsne in poročne liste v lat. in posebe v slov. jeziku — in še nekaj drugih. V te tiskovine smo založili veliko dragega papirja. Zato se priporočamo svojim prijateljem, da bi nas blagovolili podpirati tudi na to stran. — Ako kdo treba še kakih posebnih tiskovin, naj blagovoli poslati z naročilom tudi uzorec.

„Čitalnica v Cerknem“ bo slavila v nedeljo svojo 25-letnico, kakor smo poročali že zadnjič. Navzoč bo tudi zastopnik „Goriške Čitalnice“. — Isti dan bo 25-letnica Čitalnice v Postojni. Tudi tje kaj pojde nekaj Čitalničarjev iz Gorice.

Detomor. Iz Tolmina poročajo, da je dne 29. min. m. na duhu bolna kmetica Katarina Jug iz Sela pri Volčah, ki je bila teden dni na obisku pri svojih sorodnikih v Tolminu, zadušila svoje 7 tednov staro dete s tem, da mu je potlačila dva ključa v grlo. Takoj potem je prišla v dotično hišo sodnijska komisija z orožniki, koja se je prepričala o zločinu in odposlala morilko v zapor.

Iz Volčjega grada na Krasu nam poročajo: Naše bralno društvo „Domovina“ lepo napreduje, polagoma sicer, pa stalno. Dne 24. junija je imelo domačo zabavo v bralnici; zunaj na hiši je plapolala zastava. — Pozneje se je zabava nadaljevala v gostilni, kjer smo precej ubrano zapeli. — Druga veselica je bila 22. jul. v gostilni g. J. Malničarjeve, katere se je udeležilo okoli 130 oseb če tudi ni bila poprej razglašena. — Dne 29. jul. smo priredili izlet v lepo, na griču stoječo vasico Kregulišče, kjer smo se zbrali v gostilni g. Kn. — Da društvo tako lepo napreduje, moramo biti v prvi vrsti hvaležni g. V. Štolfa, klesarju, ki naše pevce pridno uri v lepem petju. (Dopis smo morali skrajšati, ker smo v zadregi s prostorom. Ured.)

Iz Šmartna: — Tu pri nas zidamo vse uprek: cerkev in šolo ob enem. Podjetnik za cerkev je znani rodoljub od Sv. Ivana pri Trstu g. Trobec; delavci so večidel iz Trsta. — Šola pa zida navadni podvzetnik g. Andr. Konjedič iz Plavij, ki ima samó domače delavce.

Tri nove tožbe zaradi žaljenja časti je naš urednik podal proti g. Obizzija in njegovemu pomočniku Bremicu. Na vsako številko je potrebna nova tožba. Ker so ti ljudje že takó širokoustni, dobro, podamo jim priliko, da dokažejo svoje drzne dolžitve. Da bi polnili svoj list v obrambo proti takim škandaloznim napadom, ne pade nam na pamet. — Hrabri junak Obizzi se je skril, ko ga je sodni sluga iskal z obtožnico, da mu je ni mogel podati o pravem času za zadnjo poroto. Potem je podal utok, kateri je odklonjen. — Mi smo vložili prošnjo, da bi se vršila obravnava pred prvo poroto, ki se bo vršila na Slovenskem. — V zadnjih obtožnicah je zatožen tudi g. Gašpar Likar, ker on piše vse take škandaloznosti. Bomo videli njegovo srčnost pred porotniki!

Radodarni doneski. — Za „Slogine“ zavode je dalje došlo:

Krogeljenci na dvorišču g. Mat. Savnika v Biljah 1 gld. — Pri obedu po slovesni maši 26 jul. v Trenti zbrani duhovniki in drugi gostje zložili 4 gld. 51 kr. — Gosp. Jos. Klanjšček v Št. Ferjanu nabral ob osmini po rajnem nadučitelju 6 gld. — Na novi maši č. g. Kristijana Stibilja v Ajdovščini se je nabralo 11 gld. 30 kr. — Gg. Jos. Kavčič, Ant. Koren, dr. Jos. Jakopič in S. Rozanc v Gorici po 1 gld.

V kanalskih hribih, 1. avgusta. (Kam pridemo!) Takó sem vskliknil, prebravši drobno knjižico učenke IV. razreda šole č. Uršulink v Gorici. Hči starišev slovenskega pokolenja iz kanalskih hribov hodi v laško šolo! Že to me je speklo, kaj pa še le, ko berem v omenjeni knjižici:

Nort abbiamo verso Monte Santo.

Sut abbiamo verso alla Stazione.

Est abbiamo verso il Castello.

Ovest abbiamo verso Piedimonte.

Lasjé so mi vstajali, jeza me zgrabi.

Mislil sem vse raztrgati. Uprašam deklico: Kdo vas to uči? Odgovor je: nuna, neka Kranjica. O ubogi narod! sem vzdihnil. Sovražniki te stiskajo, hočejo ti vzeti najmilejšo sladko materino besedo. „Lega nazionale“ deluje z vsemi mogočimi sredstvi poitaljančevanja in tu pomagajo še redovnice in kakor se zdi, celó Slovenke. Ali se res naša lepa Podgora spremeni v Piedimonte? Ne, ne, nikdar ne! Saj vemo, da so oblastnije prepovedale to skovanko, k čemu torej z glavo v zid in to na takem mestu, v šoli, pri Uršulinkah?

Takega pouka nočemo, če bi bil zavit tudi v najdražji uršulinski plašč.

Prosimo, da višje šol. oblasti stvar preiščejo, ter potrebno ukrepejo, da se ne bode žalil tudi v šoli slovenski narod.

Tržne cene. — Kava santos 156 do 160, sandomingo in java 168, portoriko 176 do 188, cejlon 185, moka 188. — Sladkor 34½. — Špeh 52 do 56. — Maslo sirovo 70 do 78, kuhano 90.

Moka I. 13.—, II. 12.40, III. 11.90, IV. 11.—, V. 10.60. — Turšica rmena 5.80 do 6.20, domača 6.30 do 6.40. — Otrobi debele 4.50, drobne 4.—; žitna zmes 5.50.

Govor g. M. Zege na shodu v Kanalu je moral danes izostati zaradi preobilnega drugega gradiva.

Ostala Slovenija.

V Št. Vidu pri Vipavi je ustanovljen nov brzjavni urad zvezan s tamošnjo pošto.

Cigani so se zadnji čas močno razširili po nekaterih krajih na Notranjskem. Od tamkaj so prestopili tudi goriško mejo v veliko nadlego prebivalstva.

„Tržaški Sokol“ se udeleži postojinske slavnosti v večjem številu.

V Postojino priredi poseben vlak, ki bo sprejemal izletnike do Prestranka. Iz Trsta pojde ob 7 zjutraj in pride v Postojno ob 9.54; vrne se ob 10. zvečer in pride v Trst ob 12.29. — Za naše deželane od Nabrežine naprej bo ta vlak jako pripraven, ker bo zadnji vozil domov. Ali ker na Nabrežini nima nikake zveze, se ostali izletniki z Goriškega ne bodo vozili s tem vlakom.

Neverjetno pa resnično. — Naša vlada, ki bi morala dajati najlepši izgled v podpiranju domače obrti, namerava naročiti v Italiji tlak za tržaško luko. Celó tržaški mestni zastop je protestoval proti takemu preziranju domačega kamenja. Kakó naj ga potem tuji kupujejo?!

Kranjska gimnazija je konečno vendarle dovoljena. Takó poroča „Slov. Narod“ z Dunaja. Presv. cesar je ustanovitev že odobril; vsi spisi so zdaj pri ministerstvu. — Zdaj je koalicija zopet „rešena“, Hohenzwart zopet na konju, njegovi slovenski koaliranci pa bodo z mirno vestjo dalje podpirali sedanjo vlado.

Društvo „Radogoj“ je imelo 28. jul. svoj prvi občni zbor. Ustanovna glavnicca znaša že 34.000 kron. Ustanovnikov šteje-

138. — Novi odbor je: preds. g. Iv. Hribar, podpr. g. ces. svetov. Ivan Murnik, odborniki dr. D. Majaron, dr. Gustav Gregorin v Trstu, dr. Fr. Kos v Gorici in dr. Šegula v Novem mestu.

Morilec, požigalec in samomorilec. — V ponedeljek okolo 9. ure je ustrelil 20letni hlapec Ivan Bastjančič na dvorišču Pagliaruzzijevega posestva pod dirkališčem na Katinari hšt. 49. pri Trstu 42 letnega upravitelja istega posestva, Angela Sfiligoja. Bastjančič je smrtno sovražil upravitelja, ker ga je poslednji večkrat pokaral zaradi njegove lenobe. Sklenil je maščevati se. Zvečer je obšel Sfiligoj z dvema znanca posestvo in, ko sta ista odhajala, spremil ju je do vrat in postal nekoliko na dvorišču. Kar počí iz okna poslopja za hrbtom Sfiligojevim strel, ki je zadel upravitelja v hrbet: Sfiligoj je omahnil, toda vendar je imel še toliko moči, da se je obrnil; v tem trenutku počí drugi strel, ki je zadel nesrečnega Sfiligoja v prsa in ga zgrudil mrtvega na tla. Prestrašeni domačini se niti niso upali prijati morilca; nekdo je tekel na policijo, od koder so pozvali zdravnika. Morilec je v tem vstopil v sobo, zažgal pohištvo in potem ustrelil samega sebe. Ko je prihitela komisija, našla je dva mrliča in goreče pohištvo. Deloma so člani komisije pogasili sami ogenj, po, olnoma so ga udušili prihitevši gasilci. — Truplo nesrečnega upravitelja in njegovega morilca so odpeljali v mrtvašnico pri sv. Justu.

Rudolf Dolencec učitelj na vipavski Planini, utonil je dne 26. t. m., ko se je kopal v Vipavi. Pokojnik je bil zvest sin svojega naroda in vrl učitelj. Blagi pokojnik se je rōdil na Gočah leta 1866; minolo zimo se je bil poročil z dražestno gospodično Antonijo Žitnikovo, hčerko cerkniškega gospoda nadžupana. Bodi mu blag spomin med nami!

Iz Podgrada poroča „Edinost“ Občinsko zastopstvo, kojemu je na čelu deželni poslanec g. Slavoj Jenko, razpuščeno je na ukaz namestništva tržaškega. Imenovani so trije upravitelji, kojim je predsednik znani Štefan Zadkovič iz Mun. Vsi trije upravitelji so protivniki našemu narodnemu gibanju in zato nimajo najmanjšega vpliva med narodom. Imenovanega Štefana Zadkoviča slišalo se je govoriti sedaj, ko je prevzel upravo občine: „Kaj nam če slovenski jezik, saj ga vsi znamo. Nam je bolj potrebno italijansko in nemško“. Za hrbtom tem upraviteljem stoji Francesco Marotti iz Obrava. Neprenehoma dirja v svojem vozu na Volosko in v Trst. On ukazuje in prinaša tajne instrukcije. Pripeljal je oni isti dan, ko so dospeli ukazi razpuščenja, v Podgrad Werthajmovo blagajno za občino, Že pred jednim mesecem pravil je, da mu je okrajni glavar na Voloskem povedal, da mora biti v treh dnevih razpuščeno občinsko zastopstvo, in da mu je naložil kupiti Werthajmovo blagajno. Po občini hodi zdaj c. kr. zemljemerec iz Voloskega, Mlakar, in strastveno agituje proti g. Slavuju Jenku.

Narod je razburjen in željno pričakuje volitve, da pokaže svojo voljo.

Velika skupščina družbe sv. Cirila in Metoda. — Iz Novega Mesta se nam javlja, da se ondi delajo vsestranske priprave za dostojno obvršavo velike skupščine družbe sv. Cirila in Metoda dne 7. avgusta. Mestni zastop in narodna društva delajo s skupnimi močmi, da bodo skupščinarji kar mogoče

sijajno sprejeti in da jim bo bivanje v središči Dolenjske prijetno. Program obseza sprejem skupščinarjev na kolodvoru ob 9.39 zjutraj po mestnem zastopu, narodnih društvih in občinstvu, sv. maša v samostanski cerkvi ob 1/2 11. uri, pri kateri poje pomnoženi pevski zbor „Dolenjskega pevskega društva“, potem zborovanje v „Narodnem domu“, nato skupni obed na vrtu Tučkove gostilne, pohod deželne kmetijske šole na Grmu in zvečer skupščinarjem na čast vrtni koncert v Brunerjevi gostilni.

Skupni obed skupščinarjev sv. Cirila in Metoda v Novem Mestu bode v Tučkovi gostilni in sicer po 1 gld. 20 kr. za osebo. Podružnično vodstvo prosi, da naj se blagovolijo pošiljati oglasila k skupnemu obedu prvomestniku Janezu Krajcu, tiskarju v Novem Mestu in sicer najkasneje do 5. avgusta.

V Pazinu in okolici se vršé čudne, prečudne reči. Slovenski listi prinašajo o teh obširne dopise in rezko prijemajo znanega glavarja Schwarza. Ta gospod je namenjen za zaslužen pokoj, ali istrski Lahi bi ga radi rešili, češ, saj je v dobi dveh let pomiril obé narodnosti svojega okraja. Da temu ni takó, naj spričuje konec dopisa v Sl. Narodu z dne 30. julija, ki se glasi:

„Da bi pa italijanska agitacija za prihodnje občinske volitve čim bolj uspešna bila, namenili so Italijani napravljati ob nedeljah in praznikih izlete na deželo, posebno pa v take vasi, kjer imajo kaj zanesljivih privržencev. Kot tak kraj zdela se jim je jako pripravna vas Gologorica, kamor so izleteli v nedeljo dne 22. t. m., da bi pripravljali tla za prihodnje občinske volitve. Prišlo jih je poleg godbe, kateri na čelu je neki pazinski ljudski učitelj, še kakih 50 družih, mej njimi mnogo znanih razgrajalcev, ki so bili zaradi izgrediv že večkrat obsojeni v ječo. Prišedši pred vas, razvrstili so se ter stopali skupno v vas, dočim je godba igrala znano slovanski živelj skrajno žalečo in izzivajočo: „Nella patria del Rosetti non si parla che italian“. Pičlo število gologoriške „gospode“ in nekaj propalic, katerim se je obljubilo, da se bodo do sita najedli in napili, pozdravilo je došlece. To bi ne bilo nič slabega. A ko so se došleci in domači somišljeniki napili in so začeli prepevati žaljive pesmi, naperjene proti Hrvatom, začelo je domačim kmetom, ki so od daleč opazovali to komedijo, venderle presedati in začuli so se semtertje tudi živio-klici. To pa je razgreto italijansko gospodo tako razjarilo, da je začela še bolj razsajati in rujoveti, ter groziti domačinom s pretepom. Ker ni hotelo to divjanje prenehati, ker se je domačinom za malo zdelo, da bi jih kdo v lastni hiši strahoval, ker se je vsled velikega vrišča in krika zbralo več kmetov tudi iz bližnjih sel, ki niso zamogli prikrivati svoje nevolje nad skrajno nesramnostjo in predrznostjo pazinske „inteligencije“, prišlo je pri odhodu Pazincev mej kmetskim prebivalstvom in njimi do krvavega pretepa, pri katerem je bilo na obeh straneh 12 do 15 deloma lahko, deloma težko ranjenih. Značilno je, da se nahajajo mej pazinskimi ranjenci baje tudi dva pisarja c. kr. okr. sodišča. Značilno je to zaradi tega, ker ni skoro izgrediv, naperjenih proti Hrvatom, da bi pri njih ne igrali glavne vloge bodisi uradniki, bodisi pisarji c. kr. uradov. Ko sklepamo ta dopis, dovoljujemo si vprašanje, bode li teh žalostnih razmer kmalu

konec, ter pristavljamo, da je obč. pazinsko poglavarstvo opozorilo pravočasno c. kr. okrajno oblast na nered, ki bi utegnili nastati pri tem izletu. Ob jednem pa pripomnimo, da je vladal še pred dvema leti pri nas najlepši red, a takrat ni bil še g. vit. Schwarz naš okrajni glavar. Da li so ti žalostni dogodki le slučajna ali posredna posledica sistema, to naj presodijo pristojne višje politiske oblasti. Tako pa dalje nikakor ne sme ostati.

Razgled po svetu.

Nadvojvoda Viljem umrl. — Z Dunaja brzojavljajo dne 29. t. m.: Danes dopoldne je jezdil nadvojvoda Viljem, ki je na letovišču v Badnu (pri Dunaju) na sprehod. Konj se je splasil pred vozom električne železnice in vrgel nadvojvodo raz sedlo. Prihitevši letoviščniki odnesli so nadvojvodo v njegov gradič, kjer je okolo 5. ure popoldne izdihnil svojo dušo. (Nadvojvoda Viljem Franjo Karol porodil se je dne 20. aprila 1827. l. kot sin nadvojvode Karla, sina cesarja Leopolda II. Pokojni nadvojvoda udeležil se je vojne proti Italiji 1848. in 1859. l.; v poslednjem letu kot nadzornik topništva, leta 1852. pa ga je imenoval Nj. Vel. cesar generalnim nadzornikom topništva. Tudi 1866. udeležil se je vojne proti Prusiji ter je bil ranjen pri Kraljevem Gradcu. Ur.) O tej nesreči javljajo iz Badna 29. t. m.: Danes ob 10¹/₄ dop. je zasedel nadvojvoda Viljem konja, da jezdí v Helenin dol. O povratku splasil se je konj nad vozom električne železnice in, planeč kvišku, vrgel je nadvojvodo raz sedlo. Padeč nadvojvoda v znak, udaril je z glavo ob kamen, desna noga pa mu je obvisela v stremenu, torej ga je konj še par korakov vlačil za seboj. Žival je skočila baš pred Deisenhoferjevem hōtelom v novič in v tem je zdrsnila noga iz stremena; nadvojvoda je obležal nezavesten na cesti. Prihitevši lastnik hōtela z raznimi služabniki in drugimi ljudmi, odnesli so ponesrečenega nadvojvodo na Deisenhoferjevo stanovanje, kamor so poklicali zdravnike, ki so takoj spoznali, da je stanje Nj. c. in kr. Visokosti jako nevarno, ker si je bil o padcu pretresel možgane. Prevideli so ga s sv. svetotajstvi za umirajoče, potem so ga odnesli — vedno nezavestnega — v njegov grad. Nadvojvoda se je zavedel sanjo jeden trenotek, vskliknivši: „Pustite me pri miru“. Umrl je v popolni nezavesti ob peti in pol popoldne.

Povodom smrti nadvojvode Viljema, brata nadvojvode Albrehta, priredili so razni dunajski listi posebna izdanja, vsi listi pa v iskrenih člankih obžalujejo smrt dobrotljivega in učenega nadvojvode. Nemški cesar je brzojavnim potom izrekel svoje sožalje nadvojvodi Albrehtu. Na Nj. Vel. cesarja napravila je nepričakovana grozna vest jako globok utis; ukazal je takoj odpovedati namerovani lov in vse zabave. Danes prispe Nj. Vel. na Dunaj; nadvojvodo Albrehta pa je vest o grozni smrti svojega brata takó pretresla, da nikakor ne more priti na Dunaj. Pogreb je bil učeraj dne 2. avgusta na Dunaju. Tudi minister cesarske hiše, grof Kalnoky, došel je iz Moravske na Dunaj. Dvorna komisija na Dunaju je popisala zapuščino pokojnega nadvojvode. — Dodamo še, da je glavna zasluga pokojnikova,

da se je naše topništvo razvilo na tako visoko stopinjo, kakor nijedno v vsej Evropi.

Občevstrijskega katoliškega shoda letos ne bo, ker vsled koalicije morajo mirovati vsa taka uprašanja, ki dražijo židovske živce. Zató pa priredé neodvisni krščanski možjé dolnjeavstrijski katoliški shod. — Evo dokaz, kakó daleč so že prijadrali naši nemški konservativci v liberalnem morju!

Rumunski voditelji, kateri so bili pred nekaj tedni v Kološu obsojeni in katerih obsojbo je višje sodišče potrdilo, so prostovoljno nastopili odmerjene jim kazni — tako se je v soboto oficijelno poročalo. Istina pa je, da madjarska vlada obsojencem ni dala toliko časa, da bi sami mogli nastopiti kazni, ampak tisti dan, ko se je sodba potrdila, je poslala ponje orožnike, da so jih ti uklenjene gnali v zapor. Župnik dr. Lukacin se je zoperstavljal, na kar ga je orožnik takoj ustrelil!

V Rimu je končala velikanska obravnava proti sleparjem v romanski banki; trajala je skoro 2 meseca in spravila je grozna sleparstva na dan. Porotniki so pa obtožence oprostili, ker mnogo hujski zločinci — prosto hodijo okoli. Lepe razmere v tej toli blaženi deželi „citron in pomeranč“ — pardon! — polente in pelagre!

V Sudanu (Afrika) se je unela bitka mej zamorci in Francozi. Sudancev je padlo 500, z njimi tudi vodja Alikari. Francozov je mrtvih 9, ranjenih pa 6 častnikov in 143 vojakov.

Kolera na Ruskem se močno širi. Zdaj jo imajo že v več nego 500 krajih, tudi v Kronstadt pri Petrogradu.

Na Bolgarskem se politiški položaj spreminja v korist Rusije, za katero ves narod goji iskrena čustva hvaležnosti. Tudi knez Ferdinand je začel poganjati se za prijaznost Rusije, nadeja se, da ga potem ta prizná zakopitim vladarjem. Kot očividni znak takim kneževim težnjam bo baje pomiloščenje znane rusofila Karavelova, katerega je dal po krivici obsoditi Stambulov. Ako se to zgodi, pride Karavelov takoj v sobranje, kjer stavi predlog, da se postavi Stambulov na zatožno klop. Hvaležnega gradiva za tako obtožbo ima silno veliko.

V Lyonu so se izvršile velike priprave, da bi se kaj hudega ne pripetilo sodnikom Carnotovega morilca Casseria. Okoli sodne hiše je razpostavljen cel batalijon vojakov.

Obravnava je pričela v sredo. Da bo Casserio obsojen na smrt, ni dvoma.

Med Japonci in Kitajci vojska nadaljuje, a do večjih bitk še ni prišlo. Najhujsi udarec so Japonci zasekli Kitajcem s tem, da so jim potopili jedno prevozno ladijo, na kateri je bilo 1700 mož, ki so skoro vsi utonili. Neki francoski parnik jih je rešil le 40. — Rusija je še vedno nevtralna. Vendar toliko je gotovo, da ne bo pustila popolne zmage ne jedni ne drugi državi, zlasti ne, da bi samostalnost Koreje bila še bolj oškodovana.

Izdajatelj in urednik A. Gabršček.
Tiska „Goriška Tiskarna“ A. Gabršček.

Št: 6239

Javna dražba.

Dne 13. avgusta t. l. od 11. ure predpoldne do poldne bode pri c. kr: okrajnem glavarstvu v Sežani javna dražba občinskega lova v Gabrovici.

Dražbeni pogoji se lahko pregledajo pri podpisnem uradu.

C. kr. okrajno glavarstvo
Sežana 22. julija 1894.

Išče učenca

Martin Riehter,

trgovsko vrtnarstvo in sadna drevesnica
v Št. Petru pri Gorici.

Zahvala.

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, kateri so v boleznih in o smrti moje nepozabne soproge

Antonije Pallini roj. Gregorščik

skazali prijazno sočutje, za spremstvo k večnemu počitku in sploh vsim, ki so na kakoršenkoli način izražali svoje sožalje, izrekam podpisani najsrčnejšo zahvalo.

V Tolminu, 26. julija 1894.

Žalujoči soprog
Alojzij Pallini.

ZAHVALA.

Podpisani z ginjenim srcem zahvaljujemo vse sorodnike, prijatelje in znance, ki so ob času boleznih in smrti naše nepozabljive soproge ozir. matere

Katarine Perše roj. Golja

izkazali toliko sočutja. Sosebno zahvaljujemo častito duhovščino, domačo in sosednjo, pevski zbor pod vodstvom g. Jan. Čarga za ginljivo petje, sploh vse one, ki so se v tako mnogobrojnem številu udeležili pogreba ali na kateri koli način izkazali svoje sožalje. Bog povrni!

V Ročinju, 29. julija 1894.

Alojzij Perše,
soprog.

Teobalda, Valburga,
hčeri.

Fužina pri Lokavcu

v najboljšem stanju, z dvema kladvama, z dvema ognjema in z obširno oglenico, odda se pod jako ugodnimi pogoji v najem. Natanjnejši podatki in pogoji pozvedó se pri

D. Godina v Ajdovščini.

I. Cej gostilničar v Židovski ulici št. 5 toči naravno brisko vino.

Andrej Jakil, tovarnar usnja v Rupi, ima svojo prodajalnico v Gorici na levem voglu s Kornja v Gosposko ulico. Usnje in podplate vseh vrst prodaja po zmernih cenah. Enako druge potrebščine za čevljarje.

Franc Bensa v ozki ulici št. 8 v Gorici, prodaja vsakovrstno usnje, podplate, kopita, sploh vsa orodja in potrebščine za čevljarje. Zagotavlja dobro blago po zmernih cenah zato se sl. občinstvu priporoča za obilen obisk.

Karol Drašček pek Riva Corno št. 4. v Gorici.

Podružnica za razprodajo kruha se nahaja v Semeniški ulici št. 2.

Franjo Jakil

tovarna kož v Rupi p. Miren in zaloga usnja v Gorici Raštel št. 9.

Novine Franc,

mizarski mojster, ima svojo delavnico v Ozki ulici (Via Stretta) v Gorici št. 1. Priporoča se slovenskim rojakom.

Ivan Druša

na Travniku, ima bogato zalogo vsakovrstnega usnja ter raznega orodja in potrebščin za čevljarje. Prodaja na drobno in na debelo.

Ivan Reja

krčmar „Alla Colomba“ za veliko vojašnico na desnem voglu v ulico Morelli, toči domača vina in ima domačo kuhinjo. Cene prav zmerne.

Anton Obidič

čevljar v Semeniški ulici št. 4. se priporoča Slovincem v mestu in okolici za blagohotna naročila.

Ivan Kavčič

veletržec na Kornu ima zalogo Dreherjevega piva ter žita, moke, soli in otrobij.

Ivan Dekleva

veletržec z vinom v Gorici ima v svojih založnicah vedno na izbiro vsakovrstna domača vina bela in črna istrijska ter bela dalmatinska. Pisarnica se nahaja v Magistratni ulici. Prodaja na debelo.

Anton Fon

v Semeniški ulici ima prodajalnico vsakovrstnih klubukov in kap ter gostilnico. Toči vedno dobra in naravna vina.

Spominjajte se o vsaki priliki šolske dece v „Sloginih“ učnih zavodih.

Anton Koren

trgovec v Gosposki ulici, prodaja razno lončarsko, porcelanasto in stekleno blago, reže in vklada šipe v okna, reže in napravlja okvirje za zrcala in podobe.

Peter Birsa

gostilničar pri veliki cerkvi (Corte Caraveggia št. 4.) priporoča sl. občinstvu izborna domača vina, vedno dobro sveže pivo, domačo kuhinjo; postrežba točna.

Ivan Pečenko

veletržec z vinom na debelo v Vrtni ulici št. 8, (poleg ljudskega vrta na desno) prodaja nad 56 litrov po najnižjih cenah pristna bela in črna vina, in sicer: vipavska, furlanska. — Zagotavlja dobro, pristno blago, točno postrežbo in nizke cene.

Ant. Jeretič

za veliko vojašnico v Gorici prodaja vse izdelke, ki spadajo v šolsko in pisarniško rabo kot: papir, peresa, svinčnike, knjižice, knjige za upisovanje, itd. Pisanke in risanke iz do-brega papirja izdeluje v svoji delavnici, na kar se slavno učiteljstvo še posebno opozarja.

Martin Poveraj

civilni in vojaški krojač v Gorici, priporoča svojo veliko zalogo blaga kakor tudi gotovih oblek. Dalje: srajce, spodnje hlače, zavratnice, civilne, vojaške in uradniške ovratnike, sablje z vso opravo, zlate in sreberne zvezde skratka: vse, kar je potrebno za gospodo vsakega stanu. Obleke po naročilih izdeluje točno in po nizki ceni.